

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

דגשים לשיעור אזרחות סינכרוני

הוראה מרחוק מציבה אתגרים ייחודיים, אך במקצוע האזרחות היא גם פותחת הזדמנויות לדין אקטואלי וערני. מסמך זה מרכז מספר דגשים והמלצות שמותאמים לאופי המקצוע ולפלטפורמה.

במרחב הפדגוגי שלנו יש גם שלל תכנים להוראה ולמידה מרחוק, בהם שיעורים בשעת חירום, יחידות הוראה מתוקשבות, שיעורים מקוונים ומצגות ועוד.

למידע נוסף: באתר משרד החינוך ישנם כלים והצעות ל**ניהול מפגש ביתה סינכרוני**, ואף מדריך למשתמשים בגוגל

מיט. [Google Meet](https://www.google.com/meet/).

1. מבנה מומלץ לשיעור סינכרוני

מומלץ לבנות את השיעור במבנה ברור הכולל פתיחה קצרה ליצירת חיבור ומיקוד, גוף שיעור המחולק למקטעים קצרים המשלבים הסבר ופעילות, ולבסוף סיכום ממוקד המחזק את עיקרי הלמידה ומייצר רצף לשיעור הבא.

2. ניהול הדיון האזרחי במרחב הווירטואלי

- **כללי שיח מוסכמים**: אזרחות היא מקצוע המזמן חילוקי דעות. הגדירו מראש "אמנת שיח" למפגש המקוון (למשל: שימוש בכפתור "הצבעה", כתיבת שאלות בצ'אט בזמן הסבר, ושמירה על שפה מכבדת גם בכתב).
- **שימוש בחדרים (Breakout Rooms)**: חלקו את הכיתה לקבוצות קטנות כדי לדון בדילמות אזרחיות או לנתח אירועי אקטואליה. זה מאפשר ליותר תלמידים לבטא את עמדתם, דבר שקשה לעשות במליאה רחבה במיט.
- **סקרים בזמן אמת (Polls)**: השתמשו בכלי הסקרים המובנה במיט כדי לבדוק עמדות לגבי סוגיות ציבוריות או כדי לוודא הבנה של מושגים (כמו "שלטון החוק" או "זכויות אדם") לפני שממשיכים הלאה. קיום אינטראקציה שוטפת עם התלמידים באמצעות שאלות וסקרים מסוגים שונים, כגון שאלות רב-ברירה, דירוג אפשרויות, סימון על גבי תמונה, שאלות פתוחות ו"ענן מילים", מסייע להגביר את המעורבות והקשב, לעודד למידה פעילה ולחזק את התקשורת בכיתה. בנוסף, כלים אלו מאפשרים למורה לקבל תמונת מצב בזמן אמת על הבנת התלמידים ולנתב בהתאם את מהלך השיעור, תוך מתן ביטוי גם לתלמידים מופנמים שנוטים להשתתף פחות בדיון בעל-פה.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

3. גיוון, הנגשה וגמישות בהוראה

- **לוח שיתופי (Jamboard או הלוח המובנה במיט):** במקום הרצאה פרונטלית, צרו "קיר עמדות". בקשו מהתלמידים להדביק פתקיות עם דוגמאות מהשטח למושגים שנלמדו. זה הופך את המושגים המופשטים למוחשיים.
- **קיצור יחידות ההסבר:** בהוראה מרחוק קשה לשמור על קשב לאורך זמן. חלקו את השיעור למקטעים קצרים: 10-15 דקות הסבר, ולאחר מכן פעילות אקטיבית או צפייה בסרטון קצר עם משימת ניתוח.

4. יצירת קשר אישי וסביבה בטוחה

- **פתיח רגשי:** לעתים קרובות מומלץ להתחיל מפגש ב-5 דקות של "חימום" – שאלה בצ'אט על תחושותיהם או שיתוף בחדשות שהם נחשפו אליהן. זה יוצר תחושת שייכות שחיונית ללמידה.
- **שימוש במצלמות:** עודדו פתיחת מצלמות. ניתן להציע "רקע וירטואלי" אחיד קבוע או כזה שקשור לשיעור מסוים (למשל תמונה של הכנסת או בית המשפט העליון) כדי להפחית מבוכה מחשיפת הבית וכדי ליצור אווירה לימודית.

5. דגשים טכניים להעברת מסר ברור

- **שיתוף מסך חכם:** כשמשתפים מצגת או כתבה עיתונאית, הקפידו להגדיל את הגופן או המסך. אם משתפים סרטון בגוגל מיט, זכרו לבחור באופציית "לשונית" (Tab) כדי שהקול והתמונה יעברו בצורה חלקה.
- **צ'אט ככלי עזר:** מנו תלמיד תורן שיהיה "אחראי צ'אט" ויפנה את תשומת לבכם לשאלות שעולות בזמן שאתם מסבירים. זה מגביר את המעורבות של התלמידים.

6. חיבור לאקטואליה דיגיטלית

- נצלו את העובדה שהתלמידים מול מחשב כדי לשלוח אותם ל"משימות בזק": למצוא אתר ממשלתי, לקרוא פסק דין קצר או לאתר תגובה של איש ציבור לנושא הנדון. הפכו את הרשת למעבדה אזרחית חיה.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

7. סיכום וסגירת השיעור

חשוב להקדיש 3-5 דקות לסיכום ממוקד של השיעור, שמחדד את עיקרי הדברים ומחזק את תחושת הלמידה. ניתן לעשות זאת בכמה דרכים:

- חזרה על מושג מרכזי או תובנה מהשיעור
- בקשה מתלמידים לכתוב בצ'אט משפט מסכם או דבר חדש שלמדו
- שימוש בשאלת סיכום קצרה או מיני-סקר לבדיקת הבנה
- קישור לשיעור הבא או לאירוע אקטואלי רלוונטי סגירה כזו מסייעת לארגן את הידע, לחזק את המשמעות של הלמידה ולהשאיר את התלמידים עם תחושת כיוון והמשכיות.